

תשמרו את הכוח למשהו טוב

אפשרות א' - ניהול שיח על אודות קונפליקטים בעקבות קליפ

במליאה

1. התבוננו בקליפ: "תשמרו את הכוח למשהו טוב" (המשודר בערוץ הילדים וניתן להוריד מהאתר "תשמרו את הכוח למשהו טוב").
בקליפ מוצגים שלושה מצבי קונפליקט במהלכם מתרחש מפנה המאפשר לשותפים (פוגע, נפגע וסכיבה) לנתב את כוחם למשהו טוב.
ספרו: מה ראיתם? מה שמעתם? מה הרגשתם?
 2. נהלו שיח על אודות מצבי הקונפליקט הנצפים בסיטואציות המוצגות בקליפ ועל אודות המסרים המועברים במהלכו. תוכלו להתייחס להיבטים כמו:
 - דמות מיוחדת אליה הרגשתם קרובים במיוחד או שעמה הזדהיתם (ניתן להתייחס לאופן בו התמודדה עם הקונפליקט, לתחושותיה בסיטואציה המתוארת ולאחריה ועוד).
 - השערות ותחושות לגבי הסיבות האפשריות לקונפליקט ולהתנהגויות האלימות.
 - התנהגויות שאהבתם/לא אהבתם מסיבות שונות.
 - זיכרונות, מחשבות, רגשות (ניתן להתייחס לתמונות, לקולות, לדמויות, לקונפליקטים ועוד).
- הארה:
- ניתן לנהל שיח דומה בעקבות הצגת סיטואציות שיש בהן קונפליקט מעולמכם.
 - תוכלו לפתוח את הדיון באמצעות ציור או בעקבות פנטומימה או בכל דרך שתבחרו.

בקבוצות

- בקליפ צפיתם ב-3 סיטואציות המתארות מצבי קונפליקט בסביבות שונות בבית-הספר: ליד הברזייה, במגרש הכדורגל, ליד קיר אחורי בבניין בית-הספר. לכל סיטואציה שותפים: פוגע/ים, נפגע/ים וסכיבה.
1. בחרו באחד ממצבי הקונפליקט בהם צפיתם על אודותיו תרצו לשוחח בקבוצה ונמקו.
 2. תארו את התפתחות האירוע באמצעות הטבלה הבאה:

התפתחות האירוע						
התנהגויות השותפים לאחר נקודת המפנה			התנהגויות השותפים			מקום ההתרחשות
סכיבה	נפגע/ים	פוגע/ים	סכיבה	נפגע/ים	פוגע/ים	

תשמרו את הכוח למשהו טוב

3. חשבו:

א. כיצד לדעתכם הרגישו השותפים לקונפליקט בתחילת האירוע? מהי נקודת המפנה? כיצד הם הרגישו לאחר נקודת המפנה? מדוע?

ב. שערו מה סייע להפסקת האלימות באירוע? (במי/במה זה היה תלוי? מדוע?)

ג. שערו כיצד השפיעה הסביבה על הפוגעים והנפגעים לפני נקודת המפנה ולאחריה?

4. א. "תשמרו את הכוח למשהו טוב" - כיצד רעיון זה בא לידי ביטוי באירוע?

ב. חשבו על המלצה נוספת שהייתה עשויה לסייע לניהול הקונפליקט.

ג. התכוננו להצגת ההמלצה במליאה.

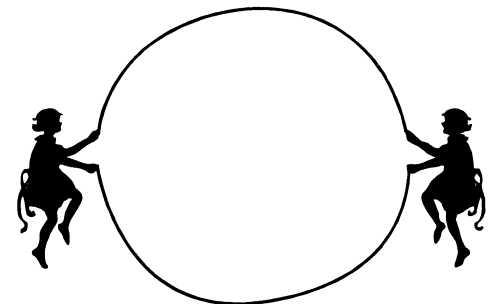
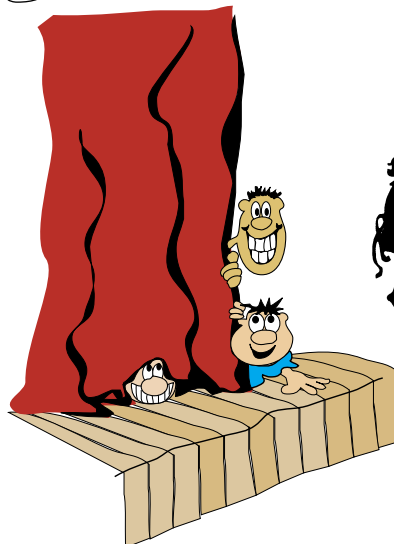
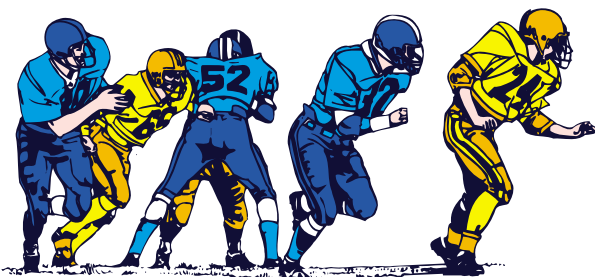
ד. שלחו אלינו את ההמלצות לאתר "תשמרו את הכוח למשהו טוב".

אפשרות ב' - ניהול שיח על אודות קונפליקטים בעקבות תמונות ואיורים

במליאה

הצגת איורים המתארים נקודת זמן מסוימת במהלך אירוע ודיון על אודות:

- מה רואים באיור? תנו שם שיתאר את הנושא/המצב/הסיטואציה שבאיור.
- תארו קונפליקטים שיכולים להתעורר מסיבות שונות סביב המצב המתואר באיור.
- שערו מה קרה לפני ההתרחשות המתוארת בתמונה/באיור? מה יקרה בהמשך? מדוע?

יוצרים מציאות ללא אלימות וחיים בחברה ערכית

כתובת האתר להורדת חומרים יישומיים בנושא: <http://www.education.gov.il/mashehutov>

תשמרו את הכוח למשהו טוב

בקבוצות

1. בחרו איור על אודותיו תרצו לשוחח בקבוצה. נמקו את בחירתכם.
2. האיור מתאר פעילות משותפת.
 - העלו קונפליקטים העלולים להתרחש בין השותפים לפני הפעילות המתוארת.
 - בחרו קונפליקט ותארו את התנהגויות השותפים באמצעות הטבלה הבאה:

התפתחות האירוע						
התנהגויות השותפים לאחר נקודת המפנה			התנהגויות השותפים			מקום ההתרחשות
סכיבה	נפגעים	פוגעים	סכיבה	נפגעים	פוגעים	

3. שוחחו על אודות הנקודות הבאות:

- א. כיצד לדעתכם הרגישו השותפים לקונפליקט בתחילת האירוע? כיצד הם הרגישו בזמן הפעילות המשותפת, מדוע?
 - ב. שערו מה הייתה נקודת המפנה שתרמה לקיום הפעילות המשותפת? (במי/במה זה היה תלוי? מדוע?)
 - ג. כיצד השפיעה הסכיבה על הפוגעים והנפגעים?
4. א. "תשמרו את הכוח למשהו טוב" - כיצד רעיון זה בא לידי ביטוי בפעילות המשותפת?
 - ב. חשבו על המלצה נוספת שהייתה עשויה לסייע לניהול הקונפליקט.
 - ג. התכוננו להצגת ההמלצה במליאה.

אפשרות ג' - ניהול שיח על אודות קונפליקטים בעקבות טקסטים מהמקורות

בקבוצות

הצגת קונפליקטים המוצגים בסיפורים מקראיים כמו: קין והבל, אברהם ולוט, יעקב ועשו, יעקב ולבן, דוד ואבשלום.

במליאה

1. הצגת רעיון/המלצה לניהול הקונפליקטים המתוארים ולשמירת הכוח למשהו טוב.
2. הצגת הקשיים ביישום הרעיון/ההמלצה והרווחים שנובעים מיישום.

תשמרו את הכוח למשהו טוב

אפשרות ד' - ניהול שיח על אודות קונפליקטים בעקבות סיפורי אירוע

בקבוצות

הצגת קונפליקטים שנכתבו על-ידי הלומדים במסגרת "תיבת סיפורי האירוע שלנו". (ראה חוברת 14 בסדרה - "טיפוח תקשורת בין-אישית בכיתות א'-ו' " העוסקת בניהול שיח על אודות קונפליקטים בחיי היום-יום של הלומדים - באמצעות סיפורי אירוע).

במליאה

1. הצגת רעיון/המלצה לניהול הקונפליקטים המתוארים בסיפורים ולשמירת הכוח למשהו טוב.
2. הצגת הקשיים ביישום הרעיון/ההמלצה והרווחים ביישומו, תוך בחינת היישום בכיתה ובקבוצה.

מהלכה למעשה

1. העלו מגוון התנהגויות שעשויות לסייע לכם להימנע מאלימות במצבי קונפליקט (תוכלו להתייחס לרעיונות שהעלתם).
2. העלו רעיונות כיצד ניתן להפוך התנהגויות אלה לאורח החיים הכיתתי והתייחסו ל:
 - א. במי/במה זה תלוי?
 - ב. מהם הקשיים והרווחים?
 - ג. כיצד יישום התנהגויות אלה ישפיע על היחסים ביניכם?

רגע עוצרים ובודקים

- באיזו מידה העלו המשתתפים התנהגויות העשויות למנוע אלימות במצבי קונפליקט?
- באיזו מידה זיהו המשתתפים את חלקם של הפוגעים, הנפגעים והסכיבה בקונפליקט?

להרחבה - סיפורי אירוע מחיי היום-יום של הלומדים

שם ההפעלה	המיקוד בסיפור האירוע
פעילות 96. "סוף מעשה במחשבה תחילה" (חוברת 14)	אופס... פגעתי בתוצר של האחר "כלי כוונה"
פעילות 97. "שוכרים את קשר השתיקה" (חוברת 14)	מפסיקים את ההצקות הפיזיות והמילוליות
פעילות 98. "התחשבות בצורכי הכלל גם בעת מענה לצורכי הפרט" (חוברת 14)	רגע... ומה עם האחרים?

* פעילויות אלו ופעילויות נוספות תוכלו למצוא בסדרת החוברות ל"טיפוח תקשורת בין-אישית" שנמצאות באתר שכתובתו: http://www.education.gov.il/yesodi/hevra_tochnit1.htm

יוצרים מציאות ללא אלימות וחיים בחברה ערכית

כתובת האתר להורדת חומרים יישומיים בנושא: <http://www.education.gov.il/mashehutov>

תשמרו את הכוח למשהו טוב

יוצרים צרור מפתחות לחיים בחברה

רציונל

המפתח מאפשר לפתוח דלתות שונות, במצבים שונים ובזמנים שונים. לצד המפתח המוחשי, המוכר לילדים כמסייע בפתיחת דלתות ובנעילתן, מוצע לנהל עם הלומדים שיח על אודות המשמעות המטאפורית של המפתח כמאפשר "לפתוח דלתות נעולות" וכמסייע בחיי היום-יום בזמן בחינת דפוסי ההתנהגות המאפיינים את הפרט והקבוצה בעת התמודדות עם מצבים שונים, בזמנים שונים ולמול אנשים שונים. הכרת מפתחות שונים ומגוונים, בחינת תרומתם להתמודדות עם מצבים אלו והתנסות בשימוש במפתחות אלו בחיי הפרט והקבוצה עשויים לסייע ללומדים להתמודד עם נושאים מורכבים במערכות היחסים שלהם עם האחרים. חשוב לעודד את הלומדים לראות בצרור המפתחות שייבנה בפעילות זו ויורחב במהלך הדיונים בנושא, כלים המאפשרים לשמור את הכוח למשהו טוב.

מטרות

- ניהול שיח סביב מקומם של המפתחות בחיי הפרט והקבוצה ומשמעותם המטאפורית.
- בחינת ההמלצות העומדות לרשותם של הפרט והקבוצה בהתמודדות במצבים שונים.
- היכרות עם המלצות שעשויות לסייע לשמור את הכוח למשהו טוב ואפשרויות יישומן במצבים שונים בחיים.

מודל ההפעלה

התכונות במפתחות השונים ובחינת משמעותם המטאפורית.

מהלך הפעילות

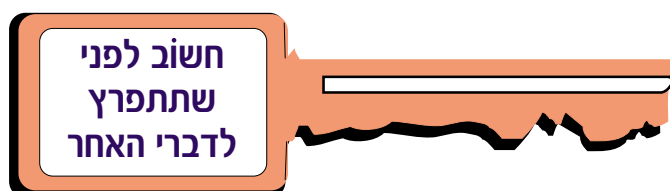
הכנה לקראת הפעילות

- המשתתפים מתבקשים להביא לכיתה מפתח אחד חשוב/משמעותי/יקר/מיוחד עבורם (מפתח של היומן אישי, של תיבת אוצרות, של מנעול האופניים, של דלת הבית וכדומה).
- על גבי תווית ריקה שתצורף למפתח יתבקשו המשתתפים לכתוב בקצרה על חשיבות המפתח עבורם.

תשמרו את הכוח למשהו טוב

במליאה

- א. המשתתפים יציגו בסבב את המפתח ואת הכיתוב על גבי התווית.
- ב. שיח על אודות מגוון המפתחות שהוצגו:
- מה שווה ומה שונה בין המפתחות (גודל, סוג, צורה, שימוש, צבע, החומר, הכיתוב)?
 - מה התפקיד של כל אחד מן המפתחות? מה הוא עוזר לנו לפתוח? כיצד יודעים זאת?
- ג. הצגת מפתח דמיוני שתפקידו להזכיר לנו כי עלינו לחשוב לפני שמתפרצים לדברי אחרים.

- במה דומה/שונה מפתח זה משאר המפתחות שהובאו לכיתה? מדוע?
- אלו מהדלתות הבאות יכול מפתח זה לעזור לנו לפתוח? מדוע?

- באילו מהמצבים הבאים חשוב להשתמש דווקא במפתח "חשוב לפני שתתפרץ לדברי האחר"? מדוע?
 - ✧ כשמעליבים אותנו
 - ✧ כשרוצים לשכנע, להשפיע על האחר
 - ✧ כשמישהו מתווכח אתנו ואנחנו חושבים אחרת
 - ✧ כשרוצים לנצח במשחק.

תשמרו את הכוח למשהו טוב

מהלכה למעשה

אילו היה לי מפתח קסמים / מתוך מגוון פעילויות לילדים המופיעות באתר

אילו היה לכם מפתח קסמים שיש ביכולתו לסייע לכם להתגבר על מריבות עם חברים -

א. דונו:

- מהו הקושי שעליו הייתם רוצים להתגבר?
- איזה מפתח קסמים/המלצה עשוי לעזור לכם להתגבר על קושי זה?
- כיצד ייראה מפתח קסמים שכזה? (התייחסו לצבעו, לצורתו ולגודלו).
- איזו המלצה כתובה על גבי מפתח זה?
- במה יכול היה מפתח שכזה לעזור לכם?

ב. צרו את "מפתח הקסמים" שלכם:

1. הכינו את מפתח הקסמים באמצעות אחת או יותר מהאפשרויות הבאות: שימוש בתוכנת ה"צייר" במחשב, הוספת תמונה מאוסף התמונות שב"זורד", הורדת תמונה מהאינטרנט, עיצוב מחומרים אחרים וסריקת התוצר וכדומה.

2. כתבו על גבי המפתח הסבר קצר המתאר כיצד הוא יכול לעזור, למי ומתי.

ג. שלחו אלינו:

1. שלחו אלינו כקובץ "זורד" לאגף לחינוך יסודי דוא"ל - yesodi@education.gov.il

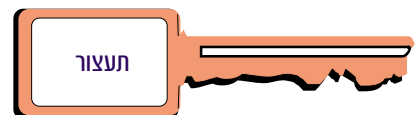
2. ציינו את שם הכיתה שאתם לומדים בה ואת שם בית-הספר.

אנו נערוך תערוכת תמונות של התוצרים שיגיעו אלינו ונפרסמם באתר.

3. פעילויות נוספות להעשרה תוכלו למצוא באתר: "תשמרו את הכוח למשהו טוב".

ועוד על אודות מפתחות/המלצות לחיים בחברה

בשיר "תשמרו את הכוח למשהו טוב" (ראו פעילות שנייה בעמוד 11 בחוברת זו), ממליץ המשורר על מפתחות שונים שעשויים לסייע בשמירת הכוח למשהו טוב. מפתחות כמו:

הכרטיסיות הבאות מציגות נקודות לדיון ולהרחבה על אודות כל אחד מהמפתחות הללו. הן מעודדת עצירה, חשיבה ובחינת דרכים שונות שיסייעו לנתב את הכוח שיש לנו למשהו טוב, באופן שיאפשר להגשים חלומות, לראות את האור ולהשיג את הדברים החשובים לנו בצורה חיובית תוך הימנעות משימוש באלימות.

תשמרו את הכוח למשהו טוב

1. עוצרים! לוקחים פסק זמן

האמירה "איזהו הגיבור הכובש את יצרו" (אבות ד', א') משקפת את האמונה כי נטייתו הטבעית של האדם היא לפעול ו/או להגיב כלפי אירוע, מעשה, אמירה או בעקבותיהם באופן מידי ולעיתים ללא בחינת חלופות אחרות להתנהגות.

ההמלצה לעצור מובילה/מכוונת את הפרט להשהיית התגובה כמפתח לחשיבה נוספת, להסתכלות על השלכות האירוע עליו ועל הסביבה ועל התקשורת הבין-אישית המתרחשת בה.

העצירה מאפשרת לבחון באופן מושכל מגוון תגובות, לנקוט בשיקול דעת ובזהירות ולשם כך נדרשים כוחות פנימיים, אימון והתנסות במצבים שונים.

נקודות לדיון

א. כללי

1. חשבו על דוגמה לאירוע/מצב שבו עצרתם לפני שפעלתם ותארו את ההתרחסות באותו אירוע: מה קרה? מי היו השותפים? מדוע עצרתם? על מה חשבתם בזמן העצירה?
2. שערו כיצד היה מסתיים/מתפתח האירוע לולא עצרתם?
3. מה הרווחתם מהעצירה? מה תמליצו לאחרים באותו מצב?

ב. בהתייחס לשיר

1. המשורר מציע לעצור "בדיוק כשהרגשת שנגמרו המילים, בדיוק כשחשבת שנשכרו הכלים/הכללים" - למי לדעתכם הוא מציע זאת? מדוע?
2. על מה הוא מציע לחשוב כשעוצרים? פרטו.
3. המשורר טוען: "אולי זה יעזור..." - כיצד לדעתכם העצירה עשויה לעזור?
4. האם העצירה המתוארת מבטאת כוח או חולשה? נמקו ופרטו.

מהלכה למעשה - עוצרים לפני שמתחרטים

העלו מגוון מחשבות/הרהורים/חלומות/מעשים עליהם ניתן לחשוב/לעשות כשעוצרים, בחנו את הרווחים והקשיים הצפויים ושלחו אלינו כקובץ "זורד" את ההצעה עליה תמליצו גם לאחרים.

כתובתנו: האגף לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה, דוא"ל - yesodi@education.gov.il אנו נערוך תערוכת תמונות מהתוצרים שיגיעו אלינו ונפרסמם באתר.

תשמרו את הכוח למשהו טוב

2. חושבים על החלום/העתיד...

האמירה "איזהו חכם הרואה את הנולד" (אבות ד', א') משקפת את האמונה כי יש ביכולתו של הפרט לחזות את התוצאות העתידיות של התנהגותו בהווה ואת השלכותיה עליו ועל סביבתו. ההמלצה לחשוב/לחלום על העתיד הקרוב והרחוק כאחד מעודדת את הפרט לבחור את התנהגותו בהווה, תוך התחשבות במטרותיו, בחלומותיו, בשאיפותיו ובתוכניותיו לעתיד.

נקודות לדיון

א. כללי

1. חשבו על חלום טוב/ משאלה שברצונכם להגשים בעתיד והשלימו את המשפטים הבאים:

- כדי שהחלום יתגשם בעתיד עליי _____
- החלום עשוי לאפשר _____ לכן כדאי לי _____
- כשהחלום יתגשם אני ארגיש ש _____

2. שתפו במליאה:

- מה אתם מרגישים כשאתם חושבים על החלום/המשאלה על עתידכם?
- במה המחשבות על החלום/משאלה על עתידכם יכולים לעזור לכם? באילו זמנים?

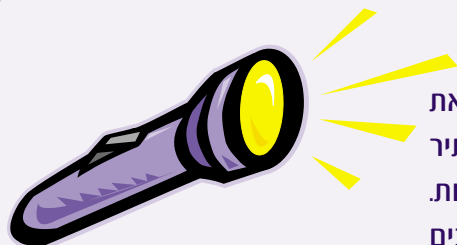
ב. בהתייחס לשייר

1. המשורר מציע "תחשוב על החלום שלך" - באילו מצבים מומלץ לעשות זאת ומדוע?
2. העלו זמנים נוספים בהם כדאי לחלום על החלום/העתיד שלכם. מדוע?
3. כיצד המחשבות/חלומות על העתיד משפיעות על התנהגותנו והרגשתנו בהווה??

מהלכה למעשה - מגשימים חלומות

1. בחנו חלום/שאיפה שיש לכם ככיתה ושברצונכם להגשים.
2. כיצד תוכלו להגשים זאת ככיתה? במה יכול לתרום לכם מימוש החלום/השאיפה?
3. צרו כרזה בה תציגו את החלום/השאיפה שלכם ואת הדרך שבה תנקטו כדי להגשים זאת ושלחו אלינו כקובץ "וורד" לאגף לחינוך יסודי, דוא"ל - yesodi@education.gov.il או נערוך תערוכת תמונות מהתוצרים שיגיעו אלינו ונפרסמם באתר.

תשמרו את הכוח למשהו טוב

3. מחפשים את האור...

האמירה "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך" (רבנו בחיי) משקפת את התפיסה שבזמנים ובמצבים קשים בהם הכול לכאורה נראה בלתי פתיר ואין מוצא מהקושי כדאי לחפש נקודות חיוביות, אפילו אם הן מועטות. ההמלצה לחפש את האור בתוך החושך מעודדת הסתכלות על מצבים שונים מזווית ראייה חיובית שעשויה לסייע במציאת פתרונות ובטיפוח התקשורת הבין-אישית.

נקודות לדיון

א. כללי

1. חושך ואור הם שני ניגודים- מה המילים "חושך" / "אור" מסמלות עבורכם? (התייחסו לרגשות, זמנים, מצבים ועוד).
2. האם החושך והאור יכולים להופיע באותו זמן/מצב? פרטו?

ב. בהתייחס לשיר בקמפיין

1. המשורר מציע לחפש את האור בתוך החושך. באילו מצבים כדאי לעשות זאת ומדוע?
2. מה דעתכם על הצעה זו? האם תמיד ניתן למצוא את האור בתוך החושך? פרטו.

מהלכה למעשה - עוצרים ומחפשים את האור

1. ציינו זמנים/מצבים בהם חשוב שתמצאו ככיתה את נקודות האור.
2. מה תרוויחו מחיפוש האור? מה הקשיים העלולים להיווצר וכיצד תתגברו עליהם?
3. הכינו תכנית כיתתית בנושא ושלחו אלינו כקובץ "זורד" ל: yesodi@education.gov.il. אנו נערוך תערוכת תמונות מהתוצרים שיגיעו אלינו ונפרסמם באתר.

יוצרים מציאות ללא אלימות וחיים בחברה ערכית

כתובת האתר להורדת חומרים יישומיים בנושא: <http://www.education.gov.il/mashehutov>

תשמרו את הכוח למשהו טוב

לחברת זו מצורף תקליטור שנועד לסייע ביישום התכנית בגן, בכיתה ובבית-הספר.

מה בתקליטור?

1. על אודות התכנית - תקציר ומסרים מרכזיים
 2. חומרי למידה שפותחו באגף לחינוך קדם יסודי:
 - א. חומרי למידה לגנת
 - ב. מגוון פעילויות לילדי הגן ולהוריהם
 3. חומרי למידה שפותחו במחלקה לחינוך לחיים בחברה באגף לחינוך יסודי:
 - א. סדנאות לחדרי מורים:
 - "תשמרו את הכוח למשהו טוב"
 - "ניהול שיח על אודות קונפליקטים מחיי היום יום"
 - "יחסים גבולות ומה שכיניהם"
 - ב. חומרים יישומיים לדין ולהפעלה בכיתות:
 - "תשמרו את הכוח למשהו טוב"
 - "ניהול קונפליקטים מחיי היום-יום של הלומדים"
 - ג. מגוון פעילויות העשרה לילדים
 4. מתוך ערוצי התקשורת המלווים את התכנית:
 - א. משדרים וכתבות בערוצי התקשורת:
 - א1. השיר "תשמרו את הכוח למשהו טוב" ופעילות להרחבה ולדין בכיתה.
 - א2. הקליפ "תשמרו את הכוח למשהו טוב" - מתוך ערוץ הילדים ופעילות להרחבה בכיתה.
 - א3. התשדיר "שוכרים את קשר השתיקה" - מתוך ערוץ הילדים.
 - א4. פעילות להרחבה בכיתה "שוכרים את קשר השתיקה" - ומפסיקים את ההצקות.
 - א5. דוגמאות לפרסומים בעיתוני ילדים ופעילויות להרחבת הנושא.
- אתר אינטרנט הכולל מגוון חומרים בנושא: www.education.gov.il/MashehuTov
על מנת לצפות בקליפ ובתשדיר יש צורך בתוכנת Windows media player.